

[Lysholt Hansen.]

nemføre dette arbejde, en orientering i de rigtige undervisningsformer, vil have større betydning for dem end slet ingen — og det sidste forudsiger jeg bliver resultatet, hvis man ikke tager med varsomhed på provinskurserne.

Jeg vil endnu en gang understrege, hvilket uomtvisteligt gode særundervisningen er for de svagt begavede og læsesvage børn. I stedet for mislykkede forsøg på i normalklasserne at lære børnene et stort og vanskeligt stof giver man dem allerede her mulighed for en sikker tilegnelse af det centrale, det elementære, i hele undervisningen. Der er altså for mig ingen tvivl om, at undervisningsmæssigt bliver udbyttet betydeligt større, men det er endda ikke det vigtigste; det vigtigste er den mentalhygiejnske side af sagen, altså den karaktermæssige. Ved at komme ind i denne undervisning får børnene en lykkeligere skoletid, idet de stilles overfor opgaver, de kan magte. De undgår de mange nederlag og uretfærdigheder, som kan være skæbnesvangre for deres selvtillid, deres livsmod og ikke mindst for deres tillid til andre mennesker. Jeg betragter derfor denne særundervisning som en form for praktisk mentalhygiejne, som ikke kan vurderes højt nok. Det er min overbevisning, at den vil spare samfundet for meget store udgifter i social henseende senere hen, idet den er med til at gøre en række mennesker til effektive samfundsborgere, mennesker, som ellers sandsynligvis ville have under en eller anden form for social forsyning, eventuelt på forbryderbanen — og vi ved jo alle, hvad det vil koste.

Af disse grunde, og fordi man faktisk kun hører lovord fra de kommuner, hvor ordningen er gennemført, vil jeg gerne spørge den højtærede undervisningsminister, om han ikke finder, at tiden nu er inde til, at der fra lovgivningsmagtens side gives en yderligere håndsrækning til dette arbejde, så at man også kunne få de landkommuner med — og det er desværre mange, i øjeblikket, såvidt jeg ved, de fleste — som holder sig tilbage, hovedsagelig, ja, måske alene på grund af de udgifter, der er forbundet med at etablere særundervisning og drive den, idet kommunerne jo ikke får statsrefusion for disse

udgifter, sådan som de får det, når det drejer sig om andre skoleudgifter. Jeg ved godt, at amterne gennem skolefonden betaler kommunerne et vist beløb til dækning af udgifterne ved særundervisning. Jeg ved også, at staten refunderer skolefonden halvdelen af disse udgifter; men det er en kendsgerning, at ordningerne i de forskellige amter er forskellige, meget forskellige, og enkelte steder endogså meget dårlige for kommunerne. Der er vist kun et enkelt amt, mit eget amt, Maribo amt, hvor man er nået op på, at amtet yder 50 pct. af kommunernes udgifter i anledning af særundervisningen til dækning af vederlag for overtimer og af honorarer til faglærere o. lign. samt eventuelt til befordring af lærere og børn.

Det er en sag, der ligger mig meget på sinde, og kunne vi fremme den, tror jeg, meget ville være nået, og der ville være vist et godt initiativ. Derfor vil jeg spørge ministeren, om ikke tiden, efter de gode erfaringer, der er gjort, er inde til, at der nu fremsættes et specielt lovforslag om en ensartet refusionsordning for hele landet, så at denne undervisning refusionsmæssigt sidestilles med al anden undervisning i den danske folkeskole. Jeg har været glad over at se, at man på dette område er ved at nå frem til en ligestilling af børnene i byer og i landkommuner. Jeg håber, det er en udvikling, som også vil vise sig på andre områder, og jeg håber, det er en udvikling, som herindefra vil blive støttet.

Derpå vil jeg gerne have lov til at rette et andet spørgsmål til den højtærede minister. Der sker i disse år det, at man rundt omkring i landkommunerne er i fuld gang med at forberede skolebyggeriet. Der foregår ivrige drøftelser ude omkring, og i alle disse drøftelser er der et problem, der altid kommer frem: Hvordan kan vi skabe mulighed for, at vore børn får en undervisning herude i kommunen på linie med den, som byernes børn har? — altså spørgsmålet om allerede nu ude i landkommunerne at skabe muligheder og grundlag for en eksamenskole. Med de centralskoler, der nu vokser op, skulle man kunne nå frem til, at børnene får den undervisning og den eksamen, som for mange er af stor betydning, og at de får den hjemme i deres egen kommune, så de ikke rives ud af deres miljø, som de bliver det nu, hvor de må